

INTERVJU Austrijski diplomat i bivši visoki predstavnik u Bosni i Hercegovini

W. PETRITSCH

Tuđman zbog Slavonije nije pomogao Hrvatima u BiH

“

Hrvati su izgubili najviše jer su najmalobrojniji

“

Dodik i Silajdžić ne mogu jedan bez drugoga

→ HRVATSKA MORA BITI UZOR BiH

VL: Je li realno očekivati BiH u EU u sljedećem desetljeću?
PETRITSCH: Doista je realistično ako se politika i političari dramatično promijene. Hrvatska je dobar primjer kako se može postići kompromis o prevažnim stvarima. Hrvatska bi do 2009. trebala pristupiti EU, što bi trebalo snažno motivirati susjede, napose Bosnu i Hercegovinu.

Bivši visoki predstavnik u Bosni i Hercegovini Wolfgang Petritsch

ZORAN KREŠIĆ

Bivši visoki predstavnik, austrijski diplomat pri stalnoj misiji UN-a u Ženevi Wolfgang Petritsch, ponovo je prisutan u medijima nakon inicijative o održavanju regionalne konferencije što ju je u knjizi posvećenoj njegovu radu iznio bivši slovenski predsjednik Milan Kučan. Petritsch vrlo blisko prati zbivanja u BiH, a za izjavu da BiH ima 'ludačku košulju' tvrdi kako je izvučena iz konteksta.

PETRITSCH: Sada se, više od deset godina nakon Dayton, mora otvoreno progovoriti da BiH krene bliže normalnoj europskoj zemlji. I zato sam rekao da se Dayton od prsluka za spašavanje pretvorio u ludačku košulju.

VL: Kako to ostvariti budući da Bošnjaci žele unitarnu zemlju kojom bi dominirali, Srbi su ustrajni očuvati Republiku Srpsku, a najveći dio Hrvata želi svoj treći entitet?

PETRITSCH: BiH je u mnogim pitanjima poput

kružnog trga i ništa nije jednostavno. Mora se imati na umu da BiH ima višekulturalno bogatstvo, ali i da je preživjela jedan teški tragični rat. Ova zemlja ne može biti centralizirana, a zbog rata postoji veliko nepovjerenje među zajednicama. Zato vam treba malo kompliciraniji ili decentraliziraniji model.

VL: Kakav?

PETRITSCH: Tonijeništanovo u Europi. Mnoge europske zemlje vrlo su decentralizirane, kao na primjer Švicarska u kojoj živim, ili Belgija. Najvažnije je prepoznati kompromis po

kojemu bi svi živjeli.

VL: Ali u BiH čelnici svoju politiku grade upravo na isključivanju slobode drugih?

PETRITSCH: Političkim elitama u BiH upravo je to zapreka za kompromis. Gospodin Dodik razmišlja malo Silajdžićevom glavom, i obrnuto, Silajdžić Dodikovom. Hrvati su, s druge strane, izgubili najviše. Oni su najmanji narod koji je najviše pretrpio u proteklom ratu po postotku stradalih i izbjeglica.

VL: Kao moguće rješenje spomenuli ste Švicarsku u kojoj živite. Takav model priželjkuje većina Hrvata u BiH, odnosno, da budem precizniji, svoju federalnu jedinicu.

PETRITSCH: Najvažnije je da se uspostavi najmanje dualistički pristup. Možete istodobno biti građanin BiH i hrvatski, odnosno srpski domoljub, što nije novost u modernome svijetu. S druge strane, uvijek sam se protivio politikama isključenja. Zato nisam blizak tzv. entitetskom pristupu. Za Hrvate u BiH je Washingtonski sporazum bio nesretan zato što je bio više u interesu Hrvatske u smislu povezanosti s istočnom Sla-

vonijom. To je bio razlog zašto Tuđman nije bio pretjerano željan pomoći Hrvatima u BiH.

VL: Miroslav Lajčak poduzeo je prve mjere otkako je novi visoki predstavnik, no njegov najveći problem ostaju Silajdžić i Dodik. Kad biste sada bili na njegovu mjestu biste li ih smijenili zbog silnih opstrukcija?
PETRITSCH: Razgovarao sam s Lajčakom i smatram ga iznimno dobrim izborom budući da je upoznat sa stanjem u regiji. Ne bih svojim

“ Za Hrvate u BiH Washingtonski je sporazum bio nesretan jer je više bio u interesu Hrvatske povezanosti s istočnom Slavonijom

nasljednicima davao savjete. Ali doista BiH ima problem, jer ta dvojica političara imaju golemi ego i ne mogu funkcionirati jedan bez drugoga.

VL: Ashdown je nedavno izjavio da je doslovce 'zaboravio' na Hrvate pokušavajući srediti odnose 'Banje Luke i Sarajeva'. Jeste li vukli krive poteze 2001.?

PETRITSCH: Nakon što se promijenila vlast u Zagrebu 2000. prestao je dolaziti novac. Nacionalističko krilo pod vodstvom Jelavića našlo se pod pritiskom jer se nisu mogli financirati određeni projekti. Tada se dogodila i vojna pobuna, a iz obavještajnih izvora znali smo da to financira Hercego-

vačka banka.

VL: Kakvi su bili kontakti s Jelavićem?

PETRITSCH: Gospodina Jelavića sam upozorio da kao član Predsjedništva ne može poduzimati nešto što je protiv Ustava. I kada je, unatoč svemu, podupro treći entitet, morao sam reagirati. Nakon toga može se izvući zaključak da sam bio protiv Hrvata. Statistika govori drukčije. Bio sam prvi koji je poduzimao korake i protiv Bošnjaka. Smijenio sam bliskog Izetbegovićeve rodaka.

VL: Kakvim ste informacijama, pa i obavještajnim, raspolagali kad ste odlučili poslati upraviteljicu Toby Robinson i NATO-ve vojnike da zatvore Hercegovačku banku?

PETRITSCH: Imali smo jako detaljna izvješća o tome. Radilo se o tome da je malena skupina ilegalno uzimala novac od vojnika, umirovljenika. Nakon toga jednostavno sam morao reagirati kako bih uspostavio red i zakon.

VL: Ali šest godina poslije i dalje je blokiran novac o kojem govorite. Nijedna pravomoćna presuda na Sudu nije izrečena o navodnom kriminalu u Hercegovačkoj banci. Nije li to čudno?

PETRITSCH: To je problem pravosuđa, o čemu nemam informacija. Ali ja sam vidio popise imena ljudi koji su dobivali novac kroz Hercegovačku banku koji nije trebao završavati u njihovim džepovima. Loša je to poruka jer narod zna da se nešto događalo, ali za to nema posljedica.

HB nije ugašena zbog austrijskih banaka

VL: Kako komentirate optužbe koje su stizale na vaš račun da ste kao austrijski diplomat pogodovali dolasku austrijskih banaka Hypo i Raiffeisen bank gašenjem Hercegovačke banke?

PETRITSCH: To su gluposti. Ja ne bih mogao ostati nerazotkriven. Velik dio međunarodne zajednice uključen je u proces izgradnje BiH i svi imaju interese. No nitko ne bi tolerirao takve poteze. (zk)